

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande

Tydligare statligt ansvar i plan- och bygglagen – uppdragsredovisning från Boverket, i samverkan med länsstyrelserna (M 2007/3162/H)

Bygg klokt är ett samarbete mellan handikapporganisationerna:

De Handikappades Riksförbund, Hörselskadades Riksförbund, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, Reumatikerförbundet, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn- och Ungdomar, Riksförbundet för Trafik- Olycksfalls- och Polioskadade samt Synskadades Riksförbund. Bygg klokt samordnar och driver förbundens intressen i plan- och byggfrågor.

Bygg klokt har tagit del av remissförslaget, *Tydligare statligt ansvar i plan- och bygglagen – uppdragsredovisning från Boverket, i samverkan med länsstyrelserna*, och vi vill framföra följande synpunkter på ovanstående samverkande förbunds vägnar:

- Bygg klokt stöder redovisningens problembeskrivning som visar att statens otydliga roll och nedprioritering av plan- och byggfrågor har skapat brister i tillämpning och kvalitet på byggområdet. Omedelbar förändring måste vidtas.
- Bygg klokt's erfarenhet är att byggbranschens - kommunernas - och länsstyrelsernas bristande respekt för PBL har som konsekvens att det dagligen tillskapas hinder i den fysiska miljön som diskriminerar personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Ansvariga i PBL-kedjan måste omedelbart uppfylla sitt ansvar för genomförande, tillsyn och kontroll i plan- och byggprocessen.
- Bygg klokt vill att konsekvensbeskrivningar av tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga obligatoriskt ska ingå i detaljplanen.
- Bygg klokt vill att länsstyrelsen inte bara ska ha möjlighet att ingripa vid bristfällig hantering enligt PBL utan ha *skyldighet* att ingripa och skyldighet att utfärda sanktioner.
- Bygg klokt föreslår att den föreslagna modellen med ökat ansvar för länsstyrelsen att kontrollera kommunerna prövas ut i några län och utvärderas för att se om förtydligandet ger önskad effekt.
- Bygg klokt vill att Boverket intar en mer aktiv roll gentemot PBL-sektorn för att ge aktuell kunskap och tolkning av PBL.

Konsekvenserna av brister i tillämpning och kvalitet på byggområdet

För personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga är en tillgänglig och användbar byggd miljö en grundläggande förutsättning för att leva ett självständigt liv. Tillgänglighet och användbarhet i den byggda miljön måste säkerställas som en del av regeringens mål om hållbar utveckling, både ekonomiskt och socialt. Vårt främsta verktyg för att säkerställa samhällets krav på god tillgänglighet är PBL. Stora delar av byggbranschen, kommuner och landsting har ett stort ansvar för att alla aktörer i plan- och byggprocessen följer PBL. Här finns enorma brister i alla delar av kedjan, både på utövare- och kontrollsidan. Aktörernas ignorans av de byggregler som finns för att säkerställa en god, hållbar och tillgänglig miljö för alla undergräver regelsystemet, ger dåliga lösningar och är ett enormt ekonomiskt slöseri. Omedelbar förändring och skärpning måste vidtas för PBLs trovärdighet.

Bygg klokt har under de senaste två åren arbetat intensivt med att informera om den "nya" lagstiftningen, Enkelt avhjälpna hinder (HIN). Under en tvåårsperiod har vi genomfört kurser och träffat representanter från omkring 100 kommuner. Främst informerar vi våra lokala föreningar, men också arkitekter, planerare från kommunerna, fastighetsbolag och politiker har medverkat. Det är skrämmande att se den brist på kunskap som finns om PBL i kombination med den skriande bristen på kontroll. I takt med att enkla hinder i befintlig miljö undanröjs tillskapas varje dag lika många hinder i nybyggnation. Ansvariga i PBL-kedjan måste omedelbart uppfylla sitt ansvar för genomförande, tillsyn och kontroll i plan- och byggprocessen.

Konsekvensbeskrivningar av tillgänglighet och användbarhet

I dagens plan- och bygglov finns inga riktigt bra instrument för att säkerställa tillgänglighet och användbarhet. Bygg klokt tror att obligatorisk konsekvensbeskrivning av tillgänglighet och användbarhet i detaljplanen kan leda till höjd status för frågorna, ökad kompetens bland planerare och projekterare samt större möjlighet för kontroll av detaljplanernas genomförande.

Möjligheter vs skyldigheter

Det finns redan i dag en tydlig ansvarsfördelning för tillsyn och kontroll av PBL frågor. De möjligheter till sanktioner som finns används mycket sällan. Om det ligger något allvar bakom förslaget om tillsyn och kontroll måste länsstyrelsen ha *skyldighet* att ingripa och *skyldighet* att utfärda sanktioner. Annars är detta återigen ord på papper som inte kommer att ha någon verklig effekt vilket i slutändan leder till en cementering av en uppfattning om att statens ambitioner om hållbar utveckling och ett samhälle för alla är omöjlig att uppfylla.

Boverket och länsstyrelserna

Bygg klokt är osäkra på om den modell som Boverket föreslår som lösning på problemet - att aktörerna i plan- och byggsektorn inte respekterar PBL – ska lösas genom att länsstyrelserna ökar sin kontroll över kommunerna. Länsstyrelserna har redan i dag många uppgifter och resursbehovet till länsstyrelserna för att bygga upp önskad kompetens på området beräknas till 55 miljoner kronor. Att bygga upp en ny, resurskrävande apparat på länsstyrelsenivå känns omodern och tungarbetad. Innan en eventuell stor satsning i den föreslagna riktningen vill Bygg klokt att förslaget prövas för att testa om detta är rätt svar på problemet.

En negativ konsekvens av förslaget kan bli att Boverket i ytterligare grad distanserar sig från det konkreta PBL arbetet i kommunerna och i för stor grad blir beroende av länsstyrelsernas

De Handikappades Riksförbund, Hörselskadades Riksförbund, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, Reumatikerförbundet, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, Riksförbundet för Trafik-, Olycksfalls- och Polioskadade, Synskadades Riksförbund

uttolkning av lägesutvecklingen. Närheten till kommunerna borde i sammanhanget stärkas och inte distanseras med ytterligare ett mellanled mellan myndighet och verklighet.

Boverket har som myndighet ett mycket viktigt uppdrag gentemot omvärlden och de olika aktörerna i PBL – systemet. Det finns enorma brister i kunskap om – och tolkning av PBL i PBL - kedjan. Boverket måste ta ett större ansvar för att informera om - och bidra till att regelsystemet tolkas i enlighet med lagstiftarens intentioner. Bland annat redovisar Boverket i en annan rapport till regeringen, Uppföljning av Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder (BFS 2003:19 HIN 1), at hälften av alla landets fastighetsägare fortfarande inte känner till föreskriften eller föreskriftens innehåll. Regeringen har som mål att undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder ska vara slutfört senast 2010. Här brister det tydligt både i information och genomförande. Boverket måste bedriva kontinuerligt informationsarbete och kunskapsspridning. Bygg klokt vill att Boverket i enlighet med förslaget intar en mer aktiv roll gentemot PBL-sektorn för att ge aktuell kunskap och tolkning av PBL. Detta kräver närhet till de olika aktörerna i sektorn.

Stockholm den 10 december 2007

För inom Bygg klokt samverkande förbund:

De Handikappades Riksförbund
Hörselskadades Riksförbund
Neurologiskt Handikappades Riksförbund
Reumatikerförbundet
Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar
Riksförbundet för Trafik-, Olycksfalls - och Polioskadade
Synskadades Riksförbund

Marit Jensen
Verksamhetsansvarig